

Nr 355

Av herr Fällidin, *angående beskattningen i visst fall av förmånen av fri bostad.*

Enligt nu gällande bestämmelser äger skattskyldig med inkomst av kapital rätt till avdrag med intill 300 kronor om vederbörande är ensamstående och intill 600 kronor, när den skattskyldige är gift. Denna rättighet har den skattskyldige oavsett om kapitalavkastningen utgöres av ränteinkomster eller utdelning på aktier.

Strävan måste vara att skattelagstiftningens verkan blir så rättvis som möjligt. De här åberopade bestämmelserna har tillkommit bl. a. i syfte att stimulera sparandet. Många människor sparar genom att avbetala på egna hem, jordbruksfastigheter, rörelse osv. utan att komma i åtnjutande av motsvarande förmåner. Dessa problem är emellertid för närvarande föremål för en statlig utrednings uppmärksamhet och torde inte föranleda någon riksdagens åtgärd förrän utredningen redovisat sina förslag.

Ett annat område, där skattelagstiftningens verkan inte är helt rättvis, är där kapitalavkastningen inte utgöres av kontanter utan av förmån. Det är förhållandet exempelvis när en småbrukare eller egnahemsägare på sin ålders höst försäljer sin fastighet med undantag för rätt till fri bostad under sin återstående levnad. Detta undantag innebär alltid ett reducerat pris vid försäljningen. I många fall — i synnerhet om fastigheten rustats upp under senare år, vilket medfört ökad skuldbelastning — innebär försäljningen att köparen övertager säljarens lån och den senares enda behållning blir just förmånen av fri bostad under återstående levnad.

Enligt nu gällande bestämmelser skall säljaren i detta fall i sin inkomstdeklaration såsom inkomst upptaga värdet av fri bostad med ledning av de normer som länsstyrelsen varje år fastställer. Detta belopp skall upptagas under »E. Inkomst av tjänst». När förmånen icke har något samband med prestation eller utfört arbete kan man ifrågasätta, huruvida det är riktigt att förmånen redovisas på detta sätt. I realiteten är ju denna förmån direkt jämförbar med inkomst av kapital, då en försäljning av fastigheten utan undantagsförmån skulle inneburi ett högre försäljningspris. Merlikviden hade kunnat placeras i bank eller aktier och avkastningen skulle ha redovisats under »G. Inkomst av kapital». Som en följd härav borde undantagsförmåner, uppkomna i samband med försäljning av egendom redovisas under »G» i deklarationen. I så fall skulle vederbörande ha möjlighet att utnyttja schablonavdraget i likhet med skattskyldiga, som har avkastning av kapital i form av utdelning eller ränteinkomster.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att den som i samband med försäljning av eget hem eller annan fastighet tager förmånen av fri bostad må äga deklarerera förmån på sätt i motionen förordas, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till här-
för erforderlig författningstext.

Stockholm den 27 januari 1959

Thorbjörn Fälldin